

УДК 631.145:658

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

STRATEGY OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF PRODUCTION ENTERPRISES

БАГМАТ П.Д., студент магістратури*

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Відомо, що активний розвиток будь-якої галузі, значною мірою залежить від сприйняття підприємств до нововведень. Зокрема питанням формування ефективної інноваційної політики повинно приділятися якомога більше уваги, оскільки стрімкий розвиток майбутнього визначатиметься інноваційною активністю та їх фінансовим забезпеченням, як на рівні держави, регіону, так і на рівні підприємства. На основі узагальнення визначених даних розроблений авторський підхід щодо класифікації інновацій та визначені основні стратегічні альтернативи інноваційного розвитку виробничих підприємств.

Ключові слова: *інновації, інноваційна діяльність, інноваційний процес, виробничі підприємства, стратегія інноваційного розвитку.*

It is known that the active development of any industry depends largely on the perception of enterprises to innovate. In particular, the issue of effective innovation policy should be given as much attention as possible, because the rapid development of the future will be determined by innovation activity and their financial support, both at the state, region and enterprise level. On the basis of generalization of certain data the author's approach to classification of innovations was developed and the main strategic alternatives for innovative development of production enterprises were identified.

Key words: *innovations, innovative activity, innovative process, production enterprises, strategy of innovative development.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Актуальність дослідження інноваційної діяльності виробничих підприємств обумовлена посиленням конкурентної боротьби на ринку продукції та необхідністю формування їх інноваційної моделі розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовні дослідження різних аспектів інноваційних процесів в виробничій сфері здійснені провідними вченими, а саме К. Лобковим, Е. Кузнецовим, В. Мединським, А. Дуровічем та іншими вченими-економістами. Але, незважаючи на цінність проведення досліджень, особливості управління інноваціями саме у виробництві, є на сьогодні найменш вивченими.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в комплексному обґрунтуванні класифікацій інновацій та формуванні методологічних підходів щодо розробки та реалізації стратегії інноваційного розвитку виробничих підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методологія системного опису інновацій в умовах ринкової економіки базується на міжнародних стандартах, рекомендації з яких були прийняті створеною в рамках Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) групою національних експертів за показниками науки і техніки та зазначені в розробленому нею «Керівництві Фраскати» [12]. Поняття «інновація» визначено як «введення у вживання будь-якого нового або значно поліпшеного продукту (товару або послуги) або процесу, нового методу маркетингу або нового організаційного методу в діловій практиці, організації робочих місць або зовнішніх зв'язках» [12].

Значно зростає роль інновацій у сучасній економіці та для окремого підприємства. Деякі аспекти інновацій були розглянуті ще в роботі А. Сміта «Дослідження про природу і причини

* Науковий керівник – Луцьова В.А., к.е.н.

багатства народів» [5]. Дослідження ролі інновації зустрічаємо й у працях К. Маркса, Д. Рікардо при вивченні ними науково-технічних та організаційних поліпшень [4, 13]. Питаннями інноваційної теорії економічного розвитку займалися і українські вчені. М. Туган-Барановський стверджував, що саме виробництво керує споживанням, і це відбувається через інвестування у нові технології й виробництво [8]. Серед сучасних економістів можна також виділити Антонюка Л.Л., Соловйова В.П., Кондрашихіна А.Б., Федулову Л.І. та інших науковців [1, 3, 6, 7, 9].

Отже, інновація – це результат творчої, інтелектуальної діяльності людини або групи людей, заснований на нових ідеях, винаходах, відкриттях та її запровадження або реалізація дає можливість отримати різні види ефектів.

У кінці 60-х років ХХ ст. вперше з'явилася класифікація інновацій, яка є класичною та належить австрійському вченому, «засновнику» теорії інновацій Й. Шумпетеру. Науковець поділяв інновації на базисні та вторинні. Базисні інновації – це впровадження винаходів, основа для створення нової техніки, технологій. Вторинні – покращення вже існуючих продуктів та процесів, модернізація останніх.

Й. Шумпетер виділив п'ять видів комбінацій змін або інновацій: новий продукт, новий метод виробництва, новий ринок збуту, нове джерело сировини; нова організація [10].

Незважаючи на велику кількість праць з проблем інноваційної діяльності, на сьогодні немає єдиної класифікації інновацій. Проведені нами дослідження економічної літератури з питань класифікації інновацій дали змогу виявити, що кількість ознак інновацій збільшується до 50 класифікаційних груп, 25 блоків, які частково перекривають один одного, а інколи дублюють один одного. У вчених також немає єдності щодо питання, які саме види інновацій є характерними для тієї чи іншої ознаки, галузі. Тому існує об'єктивна потреба в ґрунтовному аналізі різноманітних підходів до класифікації інновацій та систематизації основних видів інновацій за ключовими ознаками [2, 11].

Різноманітність підходів до класифікації інновацій пов'язана зі складністю та багатогранністю їх характеру. Однак розбіжність поглядів вчених щодо видів інновацій значно ускладнює управління інноваційним процесом на вітчизняних виробничих підприємствах. Кожній з інновацій притаманні власні якісні характеристики, набір яких і дає змогу визначити величину впливу інновації на розвиток підприємства. Нами, на основі класифікації, яку запропонував Й. Шумпетер, розроблено класифікацію, яка містить основні ознаки та характерні види інновацій. Класифікацію науковця було доповнено ознаками – за користувачами (виробники; суспільство в цілому; локальний ринок) та за джерелами ініціатив (пряме соціальне замовлення; результат винаходу).

Впровадження інноваційного розвитку на підприємстві зумовлює розробки його стратегії. Стратегія розвитку спрямована на досягнення мети господарювання за рахунок впровадження науково-технічних досягнень. Результатом впровадження стратегії інноваційного розвитку повинна бути нова якість виробництва та управління.

На нашу думку, стратегія підприємства – це послідовний план дій, який визначає пріоритети стратегічних завдань, ресурси та послідовність етапів по досягненню стратегічної мети. Тобто, головними складовими елементами «стратегії» можна назвати: мету та місію бізнесу, потенціал та ресурси підприємства, ринок збуту, конкурентні переваги, організаційну структуру та корпоративну культуру, тактику розвитку. Це цілеспрямований план дій по управлінню підприємством в довгостроковій перспективі, який має узагальнений характер та заснований на певній концепції, політиці, програмах та заходах інноваційного розвитку підприємства для досягнення поставленої мети та виконання місії (табл. 1).

Реалізація стратегії інноваційного розвитку вважається успішною у тому випадку, коли фактичні результати відповідають стратегічним планам або перевершують їх.

Таким чином, в умовах жорстокої конкурентної боротьби виробничі підприємства повинні виробляти стратегію інноваційного розвитку поведінки на перспективу, уважно стежити за появою нових технологій та планувати їх впровадження, щоб не відставати від конкурентів.

Основні стратегічні альтернативи інноваційного розвитку виробничих підприємств

Ознака стратегії	Види стратегії	Характеристика
Стратегія інноваційного розвитку [авторська класифікація]	Освітньо-наукова стратегія	Характерна для підприємств, які прагнуть до лідерства. Обов'язковою умовою в даній ситуації є наявність основних напрямів та принципів освіти, яка є основою генераторів новацій
	Фінансово-інвестиційна стратегія	Сукупність стратегічних рішень, які охоплюють вибір, пріоритети і розміри використання можливих джерел залучення та витрачання коштів
	Ресурсна стратегія	Досягнення мети за допомогою координації та розподілу ресурсів компанії між окремими сферами її діяльності
	Виробнича стратегія	Послідовність дій, щодо забезпечення конкурентоспроможності підприємства за рахунок ефективного використання його виробничого потенціалу, своєчасного адаптування до змін у конкурентному середовищі
	Маркетингова стратегія	Це ринкова концепція системної організації, економіки та управління діяльністю підприємства
	Кадрова стратегія	Будь-яка стратегія підприємства направлена на підтримку його довгострокової конкурентної позиції, а оскільки персонал є головним елементом цієї соціальної системи, тому саме кадрова складова загальної стратегії розвитку підприємства набуває особливого значення

Джерело: складено та розроблено автором

Висновки. Дане доповнення дасть змогу підприємству правильно сформулювати інноваційну стратегію залежно від виду інновацій, визначити ефективність інноваційного процесу, безпомилково обрати способи управління інноваційним процесом, зважаючи тип інновацій, оцінити рівень ризику від впровадження конкретного виду інновацій. Однак, незважаючи на те, що стратегії інноваційного розвитку відкривають нові можливості, для більшості виробничих підприємств, завдання стратегічного планування інноваційного розвитку є досить новими. Тому побудована стратегія інноваційного розвитку підприємства повинна забезпечити вибір оптимального варіанту інновацій, впровадження в підприємство, стабільність та інтенсивний тип розвитку.

Література.

1. **Антонюк А.А.** Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації : [монографія] / **А.А. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук.** – К. : КНЕУ, 2008. – 394 с.
2. **Бажал Ю.М.** Економічна теорія технологічних змін: [навчальний посібник] / **Ю.М. Бажал.** – К. : Заповіт, 1996. – 240 с.
3. **Кондрашихін А.Б.** Координатні виміри інноваційного простору регіону: [монографія] / **А.Б. Кондрашихін.** – К. : ДЕТУТ, 2010. – 200 с.
4. **Маркс К.** Капітал. Критика политической экономии. В 4 т. / **К. Маркс.** – М. : Политиздат, 1983. – Том 1 : Процесс пр-ва капитала. – 1983. – 737 с.
5. **Смит А.** Исследование о природе и причинах богатства народов / **А. Смит.** – М. : Изд-во социально-экономической лит-ры, 1962. – 674 с.
6. **Соловйов В.П.** Інноваційний розвиток регіонів: питання теорії та практики : [монографія] / **В.П. Соловйов, Г.І. Кореняко, В.М. Головатюк.** – К. : Фенікс, 2008. – 224 с.
7. Менеджмент организации: [Учебное пособие] / **З.П. Румянцева, Н.А. Саломатин, Р.З. Акбердин** и др. – М. : ИНФРА-М. 1995. – 432 с.
8. **Туган-Барановський М.І.** Політична економія / **М.І. Туган-Барановський.** – К. : Наукова думка, 1994. – 264 с.
9. **Федулова Л.І.** Інноваційна політика: [підручник] / **Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрущук.** – К. : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2012. – 604 с.

10. *Шумпетер Й.* Теорія економічного розвитку. Исследование предпринимательской прибыли, капитала и цикла экономической конъюнктуры / *Й. Шумпетер.* – М. : Прогресс, 1992. – 231 с.

11. *Van Duijn.* The Long Wave in Economic Life / *Van Duijn* // *Veconomist* 125, N4, 1977 – P. 544-576.

12. Oslo Manual. Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data 3rd edition. A Joint Publication of OECD and Eurostat. OECD/EC, 2005 (Руководство ОСЛО. Рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям. 3-е изд., совместная пуб. ОЭСР и Евростата / Пер. на рус. яз. – М. : ГУ «Центр исследований и статистики науки», 2008. – С. 46.

13. *Ricardo.* «Principles of Political Economy», 3rd ed. London, 1821, p. 479.

УДК 336.748.12

ОСОБЛИВОСТІ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

PECULIARITIES OF INFLATION PROCESSES IN UKRAINE

БАС Т.В., ВОЛОШКО І.О., БОГДАН Д.С., студенти*

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

В статті розкрито сутність інфляції як фінансової категорії вплив інфляційних процесів на стан сучасної економіки України. Визначено періоди знецінення гривні та її вплив на цінову політику. Проаналізовано динаміку індексів споживчих цін за 1991-2018 рр. Розглянуто заходи щодо оздоровлення фінансової ситуації в Україні.

Ключові слова: *Інфляція, інфляційні процеси, рівень інфляції, макроекономічний показник, ВВП, фінансова криза.*

The essence of inflation as a financial category is revealed in the article. The periods of depreciation of hryvnia and its impact on pricing policy are determined. The dynamics of consumer price indices for the years 1991-2018 has been analyzed. Measures to improve the financial situation in Ukraine are considered.

Key words: *Inflation, inflation processes, inflation rate, macroeconomic index, GDP, financial crisis.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інфляція є однією з найбільш гострих проблем сучасного розвитку економіки. Ключовою проблемою державної економічної політики є приборкання високої інфляції та її підтримання на сприятливому для економіки рівні

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню причин виникнення інфляції, її динаміці та соціально-економічним наслідкам присвятили свої роботи багато відомих іноземних і вітчизняних вчених, зокрема Р. Кембелл, Р.Г. Габбард, Дж. Кейнс, С. Фішер. Дослідженням антиінфляційної політики та інфляційних чинників України займалися такі вчені, як: В. Федоренко, А. Гриценко, А. Сменковський, Д. Богиня, Т. Волинський, В. Пинзенік, С. Панчишин та ін. Наукові теоретичні й конкретно-економічні роботи вчених внесли істотний вклад у дослідження проблеми інфляції. Проте, не зважаючи на те що, процеси аналізу та дослідження інфляційних процесів в Україні проводяться безперервно з часу становлення незалежності країни вони потребують подальших досліджень у таких напрямках як, причини виникнення інфляції, дослідження її динаміки та соціально-економічні наслідки, а також питання управління та регулювання інфляцією.

* Науковий керівник – Луценко О.А., к.е.н., доцент